

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN
Rogierlaan, 38, bus 11
8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr. 5, januari 1976

ZEER BELANGRIJKE UITNODIGING

Het Bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer de leden uit te nodigen op de jaarlijkse Algemene Vergadering welke doorgaat op

DINSDAG 27 januari 1976 om 20 uur stipt

in de conferentiezaal V.V.F. Dr. L. Colenstraat, 6 Oostende (recht over de Volksbond)

Programma :

20.00 uur : Toespraak door de heer A. Van Iseghem, voorzitter en hulde aan de overleden leden.

Jaarverslag 1975 door de heer Dreesen, Secretaris.

Financiële verslag door de heer Vermeersch, penningmeester
Rondvraag.

20.30 uur : "OOSTENDE VROEGER EN NU" door Mevrouw Yvonne Vyncke, Stadsarchivaris.

21.30 uur : "DE JAARLIJKSE VEILING VAN DE PLATE"

Onder de leiding van de heer O. Vilain, ondervoorzitter.

Wij rekenen stellig op uw aanwezigheid. Daar de veiling uitsluitend is voorbehouden aan de leden, zal het nodige gedaan worden opdat niet leden of leden die nog niet in orde zijn met hun lidgeld, hun lidmaatschap aan de ingang kunnen in orde stellen.

JBD.

150 Fr IN PLAATS VAN 100 Fr.

In het decembernummer sloop een fout, die de meeste van onze leden onmiddellijk zullen verbeterd hebben. Het lidgeld bedroeg 100 Fr. Het moet natuurlijk 150 Fr. zijn.

HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Mogen wij onze leden de vraag stellen : Hoeveel keren hebben ze in 1975 het Heemkundig Museum bezocht ? Hoeveel kennissen hebben ze dan meegebracht ?

Wij verwachten hier geen antwoord op, alleen dat ze even of nog meer trouw in 1976 zullen zijn.

Weeral is een folklore-jaar voorbij. Het jaar 1975 was tevens uitgeroepen tot het jaar van de bescherming van het bouwkundig erfgoed. Wij menen dat "De Plate" met haar beperkte mogelijkheden, maar met veel goede wil, wel het mogelijke heeft gedaan om de aandacht te vragen voor sommige verwaarloosde parels van ons Oostends bouwkundig erfgoed.

In de toekomst zullen wij daar verder mee doorgaan en in ons tijdschrift geregeld zaken in het daglicht stellen, die voor de toekomst moeten bewaard blijven.

Het Heemkundig Museum bloeit verder en kan op de verwachte belangstelling van de toeristen rekenen. Alleen nog te weinig Oostendenaars, de leden van "De Plate" uitgezonderd, bezoeken hun Museum. Hopelijk zal dit jaar daar nog verandering in komen.

Het tijdschrift in zijn 5de jaar brengt de Vereniging steeds meer bekendheid en geeft zelfs een uitstraling tot buiten onze stadsmuren. Velen drukken geregeld hierover hun voldoening uit.

Tenslotte wens ik aan alle leden van "De Plate", alsook aan hun familie, een gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar.

A. Van Iseghem
Voorzitter.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN
PRIJS VOOR VOLKSKUNDE 1976
R E G L E M E N T

Art. 1. - Bij toepassing van de beslissing van de Bestendige Deputatie dd. 26 mei 1966, looft de Provincie West-Vlaanderen beurtelings een prijs uit voor Geschiedenis en voor Volkskunde. Volgens de beslissing dd. 16 oktober 1975 is de prijs in 1976 bestemd voor een volkskundige studie.

Een bedrag van in totaal 50.000 Fr. wordt beschikbaar gesteld om geheel of gedeeltelijk te worden toegekend aan de laureaten die al dan niet gelijkwaardig worden gerangschikt.

Art. 2. - Alle personen die aan volgende voorwaarden voldoen kunnen mededingen :

- a. in West-Vlaanderen geboren zijn, of op 1 juli 1976 sedert tenminste vijf jaar in deze provincie wettelijk gedomicileerd zijn,
- b. nog niet de Prijs van de Provincie West-Vlaanderen of een interprovinciale- of staatsprijs voor volkskunde gekregen hebben.

Art. 3. - Ieder mededinger mag één of meer werken indienen.

Alleen

- a. oorspronkelijke, in het Nederlands gestelde, nog niet gepubliceerde en nog niet door een jury bekroonde studies over een onderwerp dat de volkskunde van West-Vlaanderen aanbelangt,

.../...

b. oorspronkelijke, in het Nederlands gestelde, sedert 1 januari 1971 gepubliceerde, en nog niet door een jury bekroonde studies over een onderwerp dat de volkskunde van West-Vlaanderen aanbelangt

kunnen in aanmerking worden genomen.

Akademische proefschriften in hun oorspronkelijke vorm worden niet aanvaard.

Het minimaal volume is vastgesteld op ongeveer 25.000 woorden (ongeveer 80 met tussenregel getypte bladzijden).

Art. 4. - De deelnemers moeten hun inzendingen indienen bij de heer Gouverneur van de Provincie West-Vlaanderen, Dienst voor Cultuur, Provinciaal Administratief Centrum, Domein Boeverbos, Kon. Leopold III laan 41, 8200 Brugge 2, vóór 1 juli 1976.

De inzendingen moeten ingediend worden in vijf exemplaren.

Illustratiemateriaal kan gewenst zijn. De jury betreft het dan bij haar beoordeling. Het illustratiemateriaal dient slechts in één exemplaar bij de inzending gevoegd.

De inzender mag zijn identiteit (familienaam, voornamen, volledig adres) mededelen. De inzending moet vergezeld zijn van een uittreksel uit de geboorteakte, of een verklaring van de heer Burgemeester van de woonplaats, met vermelding van de aanvangsdatum waarop de inzender in West-Vlaanderen wettelijk gedomicilieerd is.

De inzendingen kunnen ook anoniem ingediend worden. De deelnemers die dit wensen maken gebruik van een kenspreuk. De kenspreuk moet vermeld worden bovenaan op de eerste bladzijde van elk exemplaar en op een bijgevoegde gesloten omslag die de opgave van de identiteit en het uittreksel uit de geboorteakte of het attest afgeleverd door de heer Burgemeester bevat.

Art. 5. -De jury is samengesteld uit vijf leden aangesteld door de Bestendige Deputatie.

Art. 6. -De jury zal geen kennis nemen van de identiteit van de anonieme inzenders aan wie geen prijs of premie werd toegekend.

Art. 7. -Tegen de uitspraak van de jury, bekrachtigd door de Bestendige Deputatie, bestaat geen verhaal.

"SJHONE" OF "SCHONE" IN HET OOSTENDS DIALEKT

=====
Het antwoord van Roland Desnerck op mijn opmerking omtrent zijn spelling van het Oostendse "SCH" geeft mij geen volledige voldoening. Uit zijn betoog onthoud ik slechts één zin : "Spelling is conventie".

Inderdaad, de schriftelijke weergave van een taal met tekens berust op conventies. Wanneer die overeenkomst gebeurt in beperkte kring doet men dit zoals men het zelf verkiest. Men kan zelfs volledig afwijken van het gebruik van de conventionele tekens en overgaan tot geheimschrift. De bedoeling is altijd dat de lezer moet kunnen lezen en begrijpen wat de schrijver op papier heeft gezet.

Gaat men buiten die beperkte kring, bijvoorbeeld wanneer men een boek of artikel schrijft, dan houdt men zich aan de regels die gelden voor het gehele taalgebied, zoniet wordt de gehele pennevrucht onleesbaar en onbegrijpelijk, VOOR DE GEWONE LEZER.

Gaat het om de uitspraak van bepaalde klanken dan houdt men zich aan bepaalde, speciale tekens, omdat het gewone alfabet - hoewel een conventie - niet altijd voldoende is om alle klanken weer te geven.

Beperkt men zich niet tot een publiek dat met diacritische tekens vertrouwd is, houdt men zich aan het gewone alfabet van het taalgebied en past dit aan zodat min of meer overeenkomst bestaat met de uitspraak die men wil weergeven.

In het geval van "SJH" of "SCH" heb ik mij gehouden aan de Nederlandse uitspraak van die tekens. Let bijvoorbeeld eens op de uitspraak van "SJAAK" in het bekende lied van Conny Vandenbos. En dezelfde klank geven we ook weer op het einde van een woord als in "MARRAKESJ", "BANGLADESJ", enz... Dit is - volgens mijn bescheiden mening - de algemeen geldende conventie. Mijn fout is wellicht het feit dat ik me aan die spellingregels heb gehouden en niet aan die van Roland Desnerck.

In verband ook met uitspraak en weergave van de "SCH" heb ik nog eens speciaal het dialekt van Oostende en de Westhoek beluisterd (bandopnamen, fonoplaat en gesprekken).

Willem Vermandere, in het dialekt van de Westhoek, zingt van "Mien Mensjh'n van te Lande", zoals de uitspraak daar gewoonlijk is als de "SCH" in het midden van een woord komt. Komt de "SCH" in het begin van een woord, zegt men in de Westhoek "SG", te Oostende "SCH" met de rug van de tong, in de Westhoek met de keel.

Bij uitzondering hoorde ik in de Westhoek "SJH" wanneer de "SCH" in het begin van een woord komt. In het begin van een woord komt de "SCH" te Oostende meer overeen met het algemeen beschaafd, ik ken slechts één uitzondering. Woorden die uit het Engels komen : "SHOPPEN" en "SHOTTEN" spreekt men te Oostende uit als "SJ". Men gaat te Oostende "SJOTTEN", maar men "SCHOPT" tegen de bal.

.../...

Komt de "SCH" in het Oostends in het midden van een woord, dan wordt het "SG" zoals in "MENSGEN", "VISGEN". Uitzondering wanneer de "SCH" na een voorvoegsel komt : "VERSCHOONIENGE", "BESCHAAVIENGE", "BESCHREVEN", enz... In die gevallen blijft het "SCH".

Per uitzondering : Vismarkt spreekt men te Oostende uit als : VISSEMARKT, zonder "SCH" of "SG", maar men spreekt Visserschip uit als : VISGERSCHIP.

De Westhoek "SJH" gebruikt men te Oostende in uitgangen op "TIE" : "KONFERÈNSJHE", "STOASJHE", enz...

Een kleine oefening ter controle. Zeg in het plat Oostends :

"DE SCHIPPER GING MET ZIJN BRUGSE VERSCHONING NAAR DE EXPOSITIE"

Als ik het verkeerd voor heb, moogt U me altijd verwittigen.

JHK.

BOEKEN BELANGRIJK VOOR DE HEEMKUNDE

In de jongste tijd verschijnen heel wat boeken, dikwijls als album, al dan niet in reeksverband, in verband met de vroegere levenswijze.

Een paar kunnen we toch aanbevelen :

"Dit Vlaanderen heb ik hartelijk lief" door Karel Van Deuren. (Tielt, Lannoo, 1975). Het geeft met flink foto-materiaal weer hoe de zeden en gebruiken in ons land 100 tot 50 jaar geleden waren. Op de kaft leest men : dit boek is een verhaal van mensen, niet van politieke ontwikkelingen.

Een spiegel van herinneringen aan mensen, aan het leven van elke dag, in het Vlaanderen van rond de eeuwwisseling ...

Prijs : 298 Fr.

"België 1900" door Jo Gérard (Hasselt, Heidelberg-Orbis, 1975) is eveneens een degelijk boek hoe het leven van elke dag door de fotografie vastgelegd werd. Jo Gérard ziet voor België van het begin van deze eeuw in 6 hoofdstukken : I. 1900. II. Het leven van alle dag. III. Leopold II en barones de Vaughan. IV. Het begin van de luchtvaart in België. V. Jugendstill veroverd 1900. VI. De Belgen in de wereld.

Uit deze inhoud blijkt vanzelf dat heel wat foto's verband houden met Oostende en de kust.

Prijs : 335 Fr.

Voor éénmaal een boek uit Frankrijk : "Des métiers et des hommes au village" door Bernard Henry (Paris, Seuil, 1975).

Een 17-tal typische beroepen worden er illustratief voorgesteld, met daarbij zeer degelijke verklarende teksten. Deze beroepen zijn: hoefsmid, zadelmaker, leerlooier, touwslager, rietvlechter, mandemaker, spinster, kantwerkster, weefster, kloefekapper, pottenbakker, kuiper, koperslager, schrijnwerker-schaliedekker, kaarsengieter, klokkengieter en stemmer van muziekinstrumenten.

Prijs : 428 Fr.

O.V.

Oetker en de Vlaamse Beweging

=====

Wie enigzins vertrouwd is met de geschiedenis van de Vlaamse Beweging, zal wellicht de brochure "De Vlaemsche Taelstrijd" van Friedrich Oetker niet ontgaan zijn. Zij is oorspronkelijk in het Duits geschreven, het opstellen ervan had plaats in februari 1857 en de Vlaamse vertaling door J.M. Dautzenberg werd uitgegeven te Gent in de zomer van 1857. Het jaar daarop verscheen de tekst, ietwat gewijzigd en aangepast, in Franse vertaling te Doornik.

Friedrich Oetker (1809- ?), een Duits politicus en publicist, verbleef in België als politiek vluchteling van 1854 tot augustus 1859. Uit zijn onuitgegeven briefwisseling, bewaard in het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen, blijkt dat hij dikwijls aan onze kust verbleef, voornamelijk te Oostende en te Blankenberge, of te Gent, waar hij bevriend was met Vlaamse vooraanstaanden als J.F.J. Heremans en Prudens van Duyse.

Een ontleding van deze brochure bood H. Elias in zijn, reeds "klassiek" geworden, standaardwerk "Geschiedenis van de Vlaamse gedachte", deel 2 (1963), blz. 302-307. Thans heeft Mevrouw E. Gubin-Grosjean - in het "Belgische Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis", jaargang 1974, nr. 2 (blz. 347-385) en 4 (blz. 858-892) - onder de titel "Une étape dans l'évolution du flamingantisme : l'influence de Oetker sur l'orientation politique du mouvement (1857-1861)" een zeer uitvoerige bespreking en analyse aan deze brochure gewijd.

E. SMISSAERT.

OVENKOEKEN

Op een viertal plaatsen worden te Oostende nog ovenkoeken verkocht. Meestal enkel op aanvraag. Soms echter ook als een regelmatig deel van de bakte. Wat is nu een ovenkoek ?

Volgens DE BO is het een ronde platte koek van een vinger dik gevormd van brooddeeg die van voor in den oven wordt gebakken. Het is geen hetekoek. Bij Dr. J. Weyns "Bakhuis en Broodbakken in Vlaanderen" lezen we onder DEEGREST (blz. 49) dat het in heel Vlaanderen door gebruikelijk was de deegrest bij het bakken te verwerken tot een appelbroodje of een rond plat deegstuk, de ovenkoek. Alnaargelang de streek krijgt het baksel verschillende namen. Over de reden of het doel van deze nevenbakte schrijft Dr. J. WEYNS dat het hier voornamelijk ging om het verblijden van de kimbren, die met een meegebakken kleinigheid gelukkig werden gemaakt en anderzijds dat met deze voorbakte de hittegraad van de oven kon getest worden. Voor dit laatste citeert hij prof. A. De Groodt, uit diens boek over de oude hoeven van het land van Waas. Van de heer DELRUE, bakker in de Cirkelstraat die voor en tijdens de W.O. II regelmatig op de boerderijen van het arrondissement OOSTENDE-DIKSMUIDE ging bakken, kregen we de volgende informatie in verband met het bakken van ovenkoeken.

"Op sommige boerderijen was het gebruikelijk dat men onder bepaalde omstandigheden beroep deed op een bakker om de wekelijkse bakte te doen. Meestal werd slechts gebakken de dag dat het brood op was, er mocht niets verloren gaan. Eens den oven opgestookt, werden van een deel van het brooddeeg een paar platte koeken gevormd die dan in den oven werden geschoten waar ze tussen de opzij geveegde gloeiende asse werden gebakken. Het licht verschroeiende gaf de typische goede smaak van de ovenkoeken. Ze werden uitsluitend gebakken van bruinbrooddeeg. Zodra ze gebakken waren, gingen ze eruit en reinigde men de oven van de gloeiende asse waarna de broden erin werden geschoten. De ovenkoeken werden gebakken als eten voor de avond van de bakte. Het oude brood was op en het nieuwe nog te vers.

's Avonds werd het meestal gegeten met smout, want als regel werd in de boerderijen van de streek 's morgens het brood geboterd maar s'avonds met smout gegeten."

D'OEDE WATERTORRE

Zoals hij er nog staat ...

De pomp van het Westerkwartier,
zoals ze er nog staat...

Een nakommertje over de Noorse stallingen.

Ons geacht lid mevrouw VANDERMEULEN-
DEMEESTER. Steide ons deze enige opname
ter beschikking, genomen in het jaar 1941.

De toegang tot de vroegere bron in het
Leopoldpark.

.../...

In bijzonder droge zomers of winters als het regen- en andere putten droog stonden gingen de mensen zich met emmers op een paar welbekende punten bevoorraden. Voor stad was dat aan de bron in het Leopoldpark. De plaats is nog steeds aangegeven door het rotscomplex, midden in het park, waar nu achter een groene deur de beplantingsdienst haar materiaal pleegt te bergen. Het was ook deze bron die de voor enkele jaren afgebroken TRINKHAL van heerlijk, fris bronwater voorzag. Er was ook een pomp op de "CIERK" de oude, ronde vismijn aan de kaai, maar die werd minder gebruikt vanwege de visafval die er altijd op of om hing. Nog liever dan zo'n vuile drentel in het water te krijgen, liepen de kinderen, want het waren meestal de kinderen die water haalden, een paar honderd meter verder.

De mensen die voorbij Petit Paris woonden bevoorraden zich aan de pomp van de TRAMDEPOT op de Nieuwpoortse steenweg. Deze pomp bestaat nog doch werkt niet meer - onlangs gecontroleerd-.

Voor wie te ver van deze punten woonde was er dan ook nog de mogelijkheid water te halen in de scholen, waar men meestal over zeer grote regenwaterputten beschikte, of anders waar het te krijgen was. Zoals reeds gezegd was het water halen een werk voor de grotere kinderen uit het huisgezin. Dat gebeurde met 2 emmers tegelijk. Een juk werd te Oostende weinig of niet gebruikt, wel een hoepel waarmee de emmers op afstand van het lichaam werd gehouden. Ook werd op de wateroppervlakte in de emmers een rond houten plankje gelegd, dit om het storten van het kostbaar nat te voorkomen, en ook wel om er het ronddwarrelend stof er uit te houden.

Voor de schepen bestond er een afzonderlijk bevoorradingspunt namelijk het WATERHUIS. Dit gebouw bestaat nog. Het heeft ook nu nog een bevoorradingsfunctie maar dan als café, onder dezelfde naam, waar vroege of late trein- en tramreizigers even binnenwippen voor een filter of een pintje.

Typisch was wel dat het Waterhuis oorspronkelijk volledig afgescheiden stond van de omliggende huizen door een smalle strook grond die, aan BRUGGEN en WEGEN toebehoorde. Midderwijl werd de strook grond op het St-Peter- en Paulusplein in de groter geworden gelagzaal verbouwd, terwijl de strook tegenover het Zeestation een afsluiting met deur kreeg. Beide stroken zijn echter op een bepaalde hoogte van het gebouw nog goed te herkennen.

En toen werd het BOQ water doorgetrokken naar de stad. In dat gezegend jaar 1923 bouwde men de nu af te breken Watertoren, men voorzag de fontein en op de hoeken van de straten van een geldslot en Oostende werd een moderne stad met drinkwatervoorziening.

Opgetekend in de Slachtmaand van het jaar 1975.

J.B. DREESSEN.

Oesterputten te Oostende in 1902 (zie: De Plate, 5de jg.nr.4,blz.5)

De heer Roland DERIDDER zond ons naar gegevens uit hun familiearchief volgende aanvulling en verbetering:

8. PAVOT (Elise et Fils) was de eerste te Oostende gevestigde oesterput, die ondermeer met Rusland een levendige handel in deze smakelijke zeevruchten dreef. Alhoewel er in de familie enkel meisjes waren droeg de firma de aanduiding et Fils, omdat dit meer indruk maakte naar buitenuit. Het juist adres was Kapellestraat, 80 (tegenwoordig de GLOBAL schoensupermarkt) en dus gelegen tussen de Jozef II straat en de Vindictivelaan.

J.B.D.

BROEK VAN BERTHA (De Plate, 5de jg. nr. 4, blz. 14)

Uit de vraag die J.H.K. op het einde van het stukje in verband met de Broek van Bertha stelt meen ik een zekere bezorgdheid in verband met het zedelijk welzijn bij de marinemensen op te merken. Het steekt ons steeds een hart onder de riem te weten dat er mensen zijn die zich hiermee begaan voelen. Wij haasten ons dan ook Jef gerust te stellen. De Broek van Berta (en niet Bertha) heeft niets te maken met een vrouwenbroek aan boord, maar is een tamelijk recente matrozenuitdrukking bij de Koninklijke Nederlandse Marine voor een "Zeildoekse luchtkoker boven een ruim" (Ref:Handboek voor Zeemannschap deel I, uitgave 1961, blz.677, samengesteld door G.Gallandat-Huet, Kapitein-Luitenant ter Zee) De uitdrukking werd in het Elseviers Nederlands Woordenboek en vreemde woordentolk (Pocketuitgave 6de druk uitgave 1965) overgenomen onder trefwoord Broek als "Verplaatsbare luchtkoker van zeildoek met twee windvangers".

Een andere vermelding noteerden we in het sloopsterminologisch handboek A.B.C. voor de watersport (door LTZ.AI.J.F.Brongers uitgave 1971, blz. 25). Hier is het: "Broek van Berta, schoorsteenvormig uitgespannen zeil om te ventileren (boven een luik)".

Deze uitdrukking dateert waarschijnlijk van na wereldoorlog II, want ze komt in geen enkele van de vroegere handboeken of woordenlijsten voor. Uit het feit dat twee auteurs die de term vermelden marineofficieren van de Koninklijke Nederlandse Marine zijn leiden we af dat de oorsprong van de uitdrukking bij de K.N.M. ligt. De term ontstond vermoedelijk op dezelfde manier als die waarop in W.O. I. Dikke Bertha als naam voor een zeer zwaar als verschietsend kanon in het spraakgebruik kwam.

Broek is een veel gebruikte term bij de marine met verschillende betekenissen: zo bv, is het een broekvormig gestel dat bij het wippertuig gebruikt wordt; kraag rond een visring; zeildoekse bekleding; bolvormige ronding van het onderlijk van een zeil; deel van een steekspant; kulas van een scheepskanon enz. Het klinkt dan ook aannemelijk dat de ene of andere Janmaat dit stuk sloopstuig, uit hoofde van vorm en omvang met de vestimentaire uitrusting van een zwaar "vrouwmens" ging vergelijken.

J.B.D.

VOLKSLIEDJES

De Academie Royale de Belgique publiceerde in 1974 in de reeks "Mémoires de la Classe des Beaux Arts) het tweedelig werk in 4° van Paul Collaer "La musique populaire traditionnelle en Belgique" (tome I: Textes et planches, tome II: Exemples musicaux).

Te bestellen aan het Paleis der Academiën te Brussel. Prijs: 1500 Fr

BELGISCH-NEDERLANDSE ZEEMANSALMANAK

De Belgisch-Nederlandse Zeemansalmanak 1976 is van de pers. Dit jaarlijks verschijnende reuzeboek dat onmisbaar geworden is in alle visserij- en zeevaartmiddens geniet de blijvende faam steeds meer en meer maritieme informatie te verstrekken. Belangstellende kunnen het aanschaffen tegen de prijs van 600 Fr. + 36 Fr B.T.W. + 60 Fr verzendingskosten = 696 Fr. Bedrag te storten op rek. nr. 000-0418987-44 van Het Visserijblad. De Zeemansalmanak wordt te Oostende nog altijd "Den almanak van Pros" genoemd, naar de auteur en uitgever van de almanak, die in 1934 het eerst verscheen toen de nieuwe vissershaven was aangelegd geworden.

O.V.

Oostende in de literatuur

Pieter Frans Van Kerckhoven (1818-1857), een tijdgenoot van H. Conscience, is waarschijnlijk een van de eerste Vlaamse auteurs die Oostende als badstad in zijn werk vermeldt. De betreffende passus komt voor in zijn roman "Ziel en Lichaam", gepubliceerd in 1850. Het hoofdpersonage, Frederik, schrijft aan zijn vriend dat zijn vader stervensziek geworden is. "Mijn vader, die, te Oostende, om zijne gezondheid te herstellen, de zeebaden is gaan beproeven, was op het punt een eeuwig vaarwel aan de wereld te zeggen."

(P.F. Van Kerckhoven, Volledige Werken, L. De Cort, Antwerpen, 1869 - derde deel, dl 1, blz. 28).

G. Billiet.

CATALOGUS

Een enig mooie rijkgeïllustreerde catalogus werd uitgegeven ter gelegenheid van de tentoonstelling "En toen kwam de machine ; ontmoeting met de Industriële Archeologie" die te Brussel plaats had. Het is met daar in te bladeren dat men een inzicht krijgt van wat men met Industriële Archeologie verstaat. Het is een gans gamma van wat de industrialisering en de machine ons in de laatste eeuw hebben laten aanschouwen.

Men ziet daarin o.a. platen van eerste machines, prentkaarten van koolmijnen, figuratieve plannen van spoorlijnen, tramtickets, publiciteitskaarten van firma's, aanplakbrieven voor obligatieleningen van belangrijke bedrijven, maar vooral foto's van oude industriële gebouwen, werkplaatsen, arbeiderswoningen, enz... Tussen deze foto's treffen we zelfs een van onze oude hangars aan die nabij het Vlotdok te zien is.

Zelfs voor hen die de tentoonstelling niet zagen is deze catalogus een waardevol bezit. Kan nog besteld worden mits overschrijving van 150 Fr. op rek. nr. 000-0000010-10 van het Gemeentekrediet van België met vermelding "Catalogus Industriële Archeologie".

O.V.

Nog de "sch" in het Oostends. Een paar opmerkingen

1. De bewering van JHK in het jongste novembernummer van "De Plate" (jrg. 5, nr 3) dat we in het Oostends de "sch" uitspreken zoals in het Algem. Nederl., bewijst weer hoe velen zich vergissen bij het ontleden en beschrijven van de klanken in hun eigen dialect. Aan dat gevaar is zelfs Ary Sleeks in zijn brochure "Het Oostends Dialekt" niet ontsnapt. Preciesheid in het weergeven van fonetische verschijnselen vraagt scherpe observatie, veel oefening en scholing op het gebied van de fonetiek. In het Oostends zeggen we niet "s+ch" (zoals in het Alg. Nl.) maar "sj + ch". Dat is op eenvoudiger wijze weer te geven in fonetisch schrift, maar in ons blad, om technische redenen, niet mogelijk.
2. In het vorige nr. van "De Plate" (jrg. 5, nr.4) corrigeert R. Densnerck met recht en reden de verkeerde opvatting van JHK. We zeggen echter "sjchone" en niet "sjchoane" zoals het Oostends Woordenboek opgeeft (onder "sjhoane"). Anderzijds is de voorstelling van Oostends "sj+ch" door "sjh" fout. De 2de klank is een ch, geen h. Overigens zijn de spellingregels en het fonetisch systeem, angewend in dat Oostends Woordenboek, erg onvolledig en verwarrend, en - zelfs voor gewone Oostendenaars - bijzonder onpraktisch.

G. Billiet.

't PORTJE van OERA bij DE PLATE

In het unieke kader van het VOSSENHOL, rechtover het 350 jaar oude Steense kerkje besloot de Oostendse Heemkundige Kring De Plate, vrijdag laatstleden een goed gevuld jaar van heemkundige activiteiten. Na een hartig welkomswoord van de heer August Van Iseghem, voorzitter, lieten de aanwezigen zich de mosselen op z'n Oostends, opgediend door de sympathieke uitbater en zijn echtgenote de heer en mevrouw Devos, goed smaken. Hierna voelde zich iedereen, in de nokvolle bovenzaal, in form voor een echte Oostendse avond gebracht door 'T PORTJE VAN OERA. Met deze gekende groep op het muziekfront is de avond uitgegroeid tot een kleinkunstgebeuren van formaat. Nadat het WUVETJE (Alberte Deleger) haar greep had voorgesteld kwam ze in actie met haar bijna klassiek geworden STRATELIEDJES. Geruggesteund door een groep niet afgevende jongeren bracht zij het gezelschap gedurende gans de avond een selectie van oude, nieuwe en vernieuwde Oostendse liedjes die door het publiek met enthousiasme werden onthaald. Gedurende een korte pauze haalde de heer Van Iseghem het feit aan dat op 1 januari 1976 een der laatste echte Oostendse spekkewinkeltje, de STERRE,sluit. Opdat dit niet onopgemerkt voorbij zou gaan had De Plate voor een klein Klaaspresentje gezorgd. Na even de LEKSTOKJES, MINI-SJIEKSJES, WUPPERS ofte MOTTEBOLLEN, NEUSJES, BELGA'S, BOOMPJES, NUNNEBILLEN, CLORODIENTJES, KLOEFJES, O.L. VROUWTJES, MUULEMAKERS, VLEISJES, H.HOSJES, HERTJES, PEKKOEKJES, REKKERS, LEKSTOKKEN alsook de klassieke BABELUTTEN in herinnering te hebben gebracht werd elke aanwezige vergast op een zakje gevuld met deze Oostendse delicatessen. Tijdens het tweede deel van deze avond bracht het Portje van Oera nog meer kwaliteitswerk en zorgde Kari Bert voor een grapje op zijn tijd, wat het WUVETJE en de ganse groep in de gelegenheid stelde even op adem te komen. Met een enthousiast meegezongen OP DE VISSEMARKT BEN IK GEBOREN werd deze parel van een avond besloten.

J.B.D.